

مسئولیت قانونی حسابرسان

به طور عمده حسابرس در قبال دو دسته اشخاص مسئول می باشد :

۱- اشخاصی که حسابرس را جهت انجام حسابرسی دعوت کرده اند (مجمع عمومی صاحبان سهام).

۲- اشخاص ثالث : منظور اشخاص حقیقی و حقوقی که به منظور تصمیم گیری های مالی خود به گزارش حسابرس

اتکا می کنند.

مواردی که حسابرسان نسبت به آنها مسئول هستند

۱- مسئولیت حسابرس در کشف اشتباهات و تخلفات

۲- مسئولیت حسابرس نسبت به خدمات بررسی و حسابداری

۳- مسئولیت حسابرس نسبت به ارائه خدمات مشاوره مالیاتی

مواردی که حسابرسان نسبت به آنها مسئول هستند

۱- مسئولیت مسابرس در کشف اشتباهات و تخلفات

(استانداردهای حسابرسی ملزم می‌کند که:

اولاً حسابرسی باید طوری انجام شود که از کشف اشتباهات و تخلفات دارای اثر با اهمیت بر صورت‌های مالی اطمینان منطقی کسب کند (دلیل کسب اطمینان منطقی « نه مطلق » وجود محدودیت‌هایی نظیر تبانی کارکنان مخارج حسابرسی و... می‌باشد)، ثانیاً در رسیدگی‌ها مراقبت حرفه‌ای و تردید حرفه‌ای اعمال شود (اگر حسابرص اصل را به درست بودن صورت‌های مالی صاحب کار بگذارد نمی‌تواند اشتباهات و تحریف‌های صورت‌های مالی را به درستی کشف کند. بنابراین باید به صورت‌های مالی با شک و تردید نگاه کند تا بتواند تحریف‌ها و اشتباهات را کشف کند و لازمه داشتن تردید حرفه‌ای وجود یک ذهن خلاق پرسشگر و مبتکر می‌باشد).

مواردی که حسابرسان نسبت به آنها مسئول هستند

۲- مسئولیت مسابرس نسبت به ارائه خدمات بررسی و مسابرداری:

الف/ حسابرسانی که صورت‌های مالی حسابرسی نشده را تهیه می‌کنند نباید حقایقی را آگاهانه تحریف کنند.

ب / موافقت نامه حسابرص در مورد خدمات مسابرداری به همان اندازه ارائه خدمات حسابرسی ضروری است پس باید حسابرص با صاحب کار قرار داد ببندد.

ج / حسابرسان در این شرایط باید به موارد غیر عادی مانند کسری تعدادی از فاکتورها هوشیار باشند و همواره مراقبت حرفه‌ای خود را اعمال کنند.

د / گزارش‌ها درباره صورت‌های مالی باید خلاصه و روشن باشد و ماهیت خدمات ارائه شده و میزان مسئولیت حسابرص را نشان دهد.

مواردی که حسابرسان نسبت به آنها مسئول هستند

۳ - مسئولیت حسابرسان نسبت به ارائه خدمات مشاوره مالیاتی :

الف) مسئولیت در برابر صاحب کار : صاحب کار باید مبلغ صحیح مالیات را پرداخت کند نه بیشتر نه کمتر.

ب) مسئولیت در قبال جامعه : پرداخت مالیات توسط شرکتها جزء درآمد عمومی کشور می باشد که کل جامعه از

آن بهره مند می گردند بنا براین نباید کمتر از واقع پرداخت شود.

چند اصطلاح حسابرسی

۱ - **سهل انگاری** : عبارت است از انجام ندادن وظایف بر طبق استانداردهای حرفه ای یا اعمال نکردن مراقبت های

حرفه ای، رعایت مراقبت حرفه ای دفاع کاملی است در برابر هر گونه ادعای عملکرد نادرست و احتمال بروز هر گونه

کوتاهی یا از قلم افتادگی را منتفی می کند.

۲ - **قصور** : عبارت است از نبود کمترین دقت، که نشانه ای از بی توجهی کامل خود نسبت به مسئولیت های خود و

استانداردهای پذیرفته شده حسابرسی است. هنگامی که رسیدگی های یک موسسه حسابرسی طبق استانداردهای

پذیرفته شده حسابرسی انجام شده باشد نباید موسسه، حسابرسی را مسئول کشف نکردن اشتباهات و تخلفات موجود

دانست.

چند اصطلاح حسابرسی

۳- **تقلب** : تحریف عمدی حقایق مهم یا ارائه نادرست اقلام صورت‌های مالی به صورت عمدی و به قصد فریب

دیگران که در صورت کشف حسابرسان نسبت به آنها مسئولیت جزایی دارد.

۴- **اشتباه** : منظور از اشتباه خطاهای غیر عمدی (سهوی) در صدور اسناد حسابداری و تهیه و تنظیم دفاتر

حسابداری می‌باشد. مثال : کار برد نادرست اصول حسابداری و اشتباهات دفتری.

۵- **معادل تقلب** : درست مثل تقلب است با این تفاوت که این تحریف با قصد فریب دادن دیگران نیست و آگاهی از

وجود تحریف در صورت‌های مالی وجود ندارد.

چند اصطلاح حسابرسی

۶- **سهل انگاری نسبی** : مفهومی است که برخی از دادگاه‌ها برای تخصیص خسارت بین طرف‌های سهل انگار و

براساس میزان سهل انگاری هر یک مورد استفاده قرار می‌دهند.

۷- **سهل انگاری متقابل** : عبارت است از سهل انگاری که شاکی مرتکب شده و به زیان وی تمام شده است.

سهل انگاری متقابل می‌تواند ادعای خسارت کسی که با سهل انگاری خود سبب زیان خویش شده است را رد یا

محدود کند.

مسئولیت پیشگیری و کشف تقلب

مسئولیت پیشگیری و کشف تقلب با مدیریت شرکت مورد رسیدگی است و انجام مسابرسی
سالانه توسط مسابرسان به عنوان عامل کنترلی در جلوگیری از وقوع تقلبات و اشتباهات
مؤثر می باشد.

اقدامات حسابرسان در موارد مشابه تقلب

- ۱- تعیین آثار احتمالی تقلب بر روی صورت های مالی
- ۲- تعدیل روش های حسابرسی به گونه ای مناسب یا اجرای روش های اضافی
- ۳- اطلاع به مراجع ذی صلاح (مدیریت و کمیته حسابرسی)

خلاصه‌ای از استانداردهای حسابرسی

استاندارد شماره ۲۴ (تقلب و اشتباه) :

- ۱- حسابرس هنگام برنامه‌ریزی حسابرسی باید درباره هرگونه اشتباه با اهمیت یا تقلبی که در گذشته کشف شده است از مدیریت واحد مورد رسیدگی پرس و جو و خطر ارائه نادرست صورت‌های مالی را به دلیل احتمال وجود تقلب یا اشتباه بر آورد کند (برآورد خطر).
- ۲- حسابرس باید بر اساس برآورد خطر (مورد ۱) روش هایی را طراحی کند که از کشف موارد ارائه نادرست ناشی از اشتباهات با اهمیت و تقلب به گونه‌ای معقول اطمینان دهد.

خلاصه‌ای از استانداردهای حسابرسی

- ۳- حسابرس در مواردی که با اجرای روش‌های حسابرسی طراحی شده بر اساس برآورد خطر حسابرسی به شواهدی حاکی از احتمال وجود تقلب یا اشتباه دست می‌یابد باید آثار احتمالی آن را بر صورت‌های مالی ارزیابی کند. چنانچه حسابرس بر این باور باشد که تقلب یا اشتباه مزبور می‌تواند اثر با اهمیتی بر صورت‌های مالی داشته باشد باید روش‌های حسابرسی را به گونه‌ای مناسب تعدیل یا روش‌های اضافی را اجرا کند و چنانچه نتایج اجرای روش‌های تعدیلی یا اضافی سبب بر طرف شدن تردید حسابرسی درباره تقلب یا اشتباه نشود حسابرس باید موضوع را با مدیریت مطلع کند و از انعکاس یا اصلاح درست و مناسب آن در صورت‌های مالی اطمینان یابد. حسابرس باید اثر احتمالی موضوع را بر گزارش خود نیز مورد توجه قرار دهد.

تقلب و اشتباه به سه دسته از افراد گزارش می شود

الف - به مدیریت :

حسابرس در هر یک از موارد زیر باید یافته های خود را به موقع به مدیریت گزارش کند :

۱- احتمال وجود تقلب حتی اگر اثر بالقوه آن بر صورت های مالی کم اهمیت باشد.

۲- هر گونه اشتباه با اهمیت یا تقلب (با اهمیت یا بی اهمیت) کشف شد.

تقلب و اشتباه به سه دسته از افراد گزارش می شود

ب - به استفاده کنندگان :

۱- چنانچه حسابرس به این نتیجه برسد که تقلب یا اشتباه موجود اثر با اهمیتی بر صورت های مالی دارد و به

درستی در صورت های مالی افشاء یا اصلاح نشده گزارش خود را با نظر مشروط یا مردود ارائه می کند.

۲- چنانچه مدیریت واحد مورد رسیدگی حسابرس را از کسب شواهد کافی و قابل قبول حسابرسی که اثر با اهمیتی

بر صورت های مالی دارد یا می تواند داشته باشد باز دارد حسابرس باید به دلیل وجود محدودیت در دامنه رسیدگی

در باره صورت های مزبور گزارش با نظر مشروط یا عدم اظهار نظر ارائه کند.

۳- چنانچه حسابرس به دلیل محدودیت های تحمیلی ناشی از شرایط و نه تحمیلی توسط واحد مورد رسیدگی

نتواند تشخیص دهد که تقلب یا اشتباهی رخ داده است یا خیر باید اثر آن را بر گزارش خود ارزیابی کند.

تقلب و اشتباه به سه دسته از افراد گزارش می شود

چ - به مقامات ذی صلاح قانونی :

مسئولیت رازداری حسابرسان معمولاً وی را از گزارش موارد تقلب به اشخاص ثالث باز می دارد اما در برخی شرایط خاص قوانین موضوعه مقررات یا آرای دادگاه ها این مسئولیت را از دوش حسابرسان بر می دارد. در چنین شرایطی حسابرسان بهتر است به منظور حفظ منافع عمومی نظر مشاور حقوقی را جویا شود.